



*Istungidokument*

**B9-0169/2024 }  
B9-0170/2024 }  
B9-0171/2024 }  
B9-0176/2024 }  
B9-0178/2024 }  
B9-0180/2024 } RC1**

13.3.2024

## **RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK**

vastavalt kodukorra artikli 132 lõigetele 2 ja 4,

millega asendatakse järgmised resolutsiooni ettepanekud:

B9-0169/2024 (S&D)  
B9-0170/2024 (ECR)  
B9-0171/2024 (The Left)  
B9-0176/2024 (Verts/ALE)  
B9-0178/2024 (Renew)  
B9-0180/2024 (PPE)

Venemaa poolt ebaseaduslikult omastatud Rumeenia vara tagastamise kohta  
(2024/2605(RSP))

**Michael Gahler, Eugen Tomac, Traian Băsescu, Siegfried Mureşan,  
Ioan-Rareş Bogdan, Vasile Blaga, Daniel Buda, Cristian-Silviu Buşoi,  
Gheorghe Falcă, Mircea-Gheorghe Hava, Marian-Jean Marinescu,  
Dan-Ştefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Loránt Vincze, Iuliu  
Winkler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius**

RC\1298929ET.docx

PE760.481v01-00 }  
PE760.482v01-00 }  
PE760.483v01-00 }  
PE760.487v01-00 }  
PE760.489v01-00 }  
PE760.491v01-00 } RC1

fraktsiooni PPE nimel

**Rovana Plumb, Dan Nica, Victor Negrescu, Mihai Tudose, Claudiu Manda, Adrian-Dragoş Benea, Carmen Avram, Maria Grapini, Corina Creţu**

fraktsiooni S&D nimel

**Vlad-Marius Botoş, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Vlad Gheorghe, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Urmas Paet, Dragoş Pîslaru, Hilde Vautmans**

fraktsiooni Renew nimel

**Nicolae Ştefănuţă**

fraktsiooni Verts/ALE nimel

**Cristian Terheş**

fraktsiooni ECR nimel

**Martina Michels**

fraktsiooni The Left nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsiooni ettepanek Venemaa poolt ebaseaduslikult omastatud Rumeenia vara tagastamise kohta (2024/2605(RSP))**

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa kohta,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artikleid 6, 36 ja 167,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (ELi leping), eriti selle preambulit ning artikli 3 lõiget 3,
- võttes arvesse 1954. aasta Haagi konventsiooni kultuuriväärtuste kaitse kohta relvakonflikti korral,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 25. jaanuari 1996. aasta arvamust 193 (1996) Venemaa taotluse kohta saada Euroopa Nõukogu liikmeks ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 2. oktoobri 2012. aasta resolutsiooni 1896 (2012) Venemaa Föderatsiooni kohustuste täitmise kohta,
- võttes arvesse Venemaa ja Rumeenia vahel 4. juulil 2003 sõlmitud sõbralike suhete ja koostöö lepingut ning sellele lisatud Rumeenia ja Venemaa välisministrite ühisavaldust, mille alusel loodi Rumeenia ja Venemaa ühiskomisjon varasematest kahepoolsetest suhetest tulenevate küsimuste, sealhulgas Rumeenia rahvusaarde küsimuse uurimiseks,
- võttes arvesse kultuuriväärtuste ebaseadusliku sisseveo, väljaveo ja omandiõiguse üleandmise keelamise ning ärahoidmise abinõude konventsiooni, mis võeti vastu 14. novembril 1970 UNESCO peakonverentsi 16. istungjärgul,
- võttes arvesse UNESCO 16. novembri 1972. aasta ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/60/EL liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta ja millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012<sup>1</sup>,
- võttes arvesse komisjoni 13. detsembri 2022. aasta teatist „Ebaseadusliku kultuuriväärtustega kauplemise tõkestamise ELi tegevuskava“ (COM(2022)0800),
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu 27. oktoobri 2005. aasta raamkonventsiooni, mis käsitleb kultuuripärandi väärtust ühiskonnas (CETS nr 199),
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu 19. mai 2017. aasta konventsiooni, mis käsitleb

---

<sup>1</sup> ELT L 159, 28.5.2014, lk 1.  
RC\1298929ET.docx

kultuuriväärtustega seotud õigusrikkumisi (CETS nr 221),

- võttes arvesse riikide poolt tunnustatud rahvusvahelise õiguse üldpõhimõtteid, nagu suveräänsuse ja mittesekkumise põhimõte, hea usu põhimõte ja vaidluste rahumeelse lahendamise põhimõte,
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et riigi kullavaru on oluline finantsvara, mis tagab riigi vääringu stabiilsuse ja suurendab usaldust riigi majanduse tugevuse vastu;
- B. arvestades, et riigi kullavarul on rahanduses ja majanduses ainulaadne ja pikaajaline roll, sest see on riikide valuutareservide põhikomponent; arvestades, et finantskriiside ajal tekkiva turu ebastabiilsuse tingimustes kujutab keskpanga kullavaru endast turvalist vara;
- C. arvestades, et ELi lepingu preambulis märgitakse, et allkirjutanud on saanud innustust „Euroopa kultuurilisest, religioosest ja humanistlikust pärandist“ ning soovivad „süvendada oma rahvaste vahelist solidaarsust, samal ajal austades nende ajalugu, kultuuri ja traditsioone“, ning et ELi toimimise lepingu artikli 6 kohaselt on kultuur „liidu pädevuse liikide ja valdkondade“ hulka kuuluv poliitikavaldkond, milles liidul on pädevus võtta meetmeid „liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks“; arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 36 kohaselt on liikmesriikidel õigus määrata oma jurisdiktsioonis kindlaks oma rahvuslik rikkus ja võtta selle kaitsmiseks vajalikke meetmeid;
- D. arvestades, et mõiste „Rumeenia rahvusaare“ tähistab Rumeenia Riigipanga kullavarusse kuuluvat 91,5 tonni puhast kulda, Rumeenia monarhidele kuulunud juveelide ja haruldaste müntide kogusid, millel on lisaks kulla enda väärtusele ka numismaatiline ja kultuuriline väärtus, ning riigi rahvuslikku pärandisse kuuluvaid kultuurilise ja religioosse väärtusega esemeid ning arhivaale;
- E. arvestades, et on olemas õiguslikud alused selliste kultuuriväärtuste ja rahvuslike rikkuste tagastamiseks, mis on ELi liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult välja viidud kehtivaid õigusakte või ajutiseks väljaviimiseks antud loa tingimusi rikkudes; arvestades, et Rumeenial on täielikult kehtiv õiguslik alus nõuda tagasi oma vara, mis 1916. ja 1917. aastal Venemaale evakueeriti;
- F. arvestades, et vara anti Venemaale hoiule kinnitusega, et see tagastatakse täies ulatuses kooskõlas allkirjastatud dokumentidega, mis on samaväärsed rahvusvaheliste lepingutega;
- G. arvestades, et Rumeenia rahvusaarde ebaseadusliku omastamisega rikub Venemaa rahvusvahelist õigust ja rahvusvahelisi tavasid, sest kullavaru ning märkimisväärse kultuurilise ja religioosse väärtusega esemete ja arhivaalide kogu erakorralistel asjaoludel hoiule andmise kohta on olemas nõuetekohaselt dokumenteeritud ja õiguslikult kehtiv ametlik leping, mis sisaldab seaduslikke tagastamistagatise, kuid

milles sätestatud kohustusi on eiratud;

- H. arvestades, et Rumeenia ja Venemaa välisministrite 4. juuli 2003. aasta ühisavalduse alusel löid pooled Rumeenia ja Venemaa ühiskomisjoni varasematest kahepoolsetest suhetest tulenevate küsimuste, sealhulgas I maailmasõja ajal Moskvasse hoiule antud Rumeenia vara küsimuse uurimiseks; arvestades, et 15 aasta jooksul kohtus ühiskomisjon ainult viis korda, kusjuures viimane kohtumine toimus 2019. aastal; arvestades, et nende kohtumiste lõpus sõlmitud protokollide kohaselt tunnistas Venemaa Rumeenia nõuet Venemaa Föderatsiooni vastu ja nõustus, et Rumeenia esitatud dokumendid on autentsed ja käsitatavad rahvusvahelise lepinguna, tunnistases, et Rumeenia hoiustab Venemaal oma vara, sealhulgas Riigipanga vara;
- I. arvestades, et Venemaa Föderatsioon on Nõukogude Liidu õigusjärglane, säilitades Tsaari-Venemaa õigussubjektsuse, ja on seega kohustatud Rumeeniale kuuluva vara tagastama;
- J. arvestades, et õigusvastaselt omastatud Rumeenia rahvusaarde tagastamine on väga oluline nii riigi institutsioonilise kui ka rahvusliku mälu jaoks; arvestades, et päritoluriigilt ebaseaduslikult konfiskeeritud kultuuripärandi tagastamine on kultuuripärandi universaalse väärtuse kaitsmiseks äärmiselt tähtis;
- K. arvestades, et Rumeenia rahvusaarde tagastamiseks on vaja spetsiaalset Euroopa lahendust;
1. taunib asjaolu, et Venemaa ei ole Rumeenia rahvusaaret Rumeeniale täielikult tagastanud, vastavalt oma kohustusele, mis on sõnaselgelt kirjas nende kahe riigi vahelistes ametlikes kahepoolsetes lepingutes, ning nagu rahvusvaheline õigus ja rahvusvahelised normid seda eeldavad;
  2. nõuab tungivalt, et Venemaa Föderatsioon tagastaks Rumeeniale täielikult ka ülejäänud osa Rumeenia rahvusaardest, mis saadeti 1916. ja 1917. aastal Venemaale hoiule;
  3. tuletab meelde, et Rumeenia rahvusaarde ebaseaduslik omastamine Venemaa poolt on ainulaadne rahvusvaheline juhtum, mille puhul riigi rahareservi kuuluv kullavaru koos selle riigi rahvusliku pärandi hulka kuuluvate kultuurilise ja religioosse väärtusega esemete ja arhivaalidega usaldati hoiule teise riiki õiguslikult kehtivate dokumentidena vormistatud lepingu alusel koos õiguslike tagatistega selle vara tagastamiseks, kuid need kohustused jäeti täitmata, rikkudes rahvusvahelist õigust ja rahvusvahelisi tavasid;
  4. tunnistas, et 1916. ja 1917. aastal I maailmasõja rasketel aegadel Venemaale hoiule antud rahvuslik varandus, mille ohutu transpordi, turvalise hoiustamise ja Rumeeniale tagastamise tagas Vene Keisririigi valitsus, kujutab endast rahvusvahelises kontekstis enneolematut juhtumit riigi kullavaru ja rahvuspärandisse kuuluvate esemete ebaseadusliku omastamise kohta ning küsimust, mis on Rumeenia ühiskonnale pidevalt muret tekitanud;
  5. märgib, et I maailmasõja tõttu oli tolelaegne Rumeenia valitsus sunnitud usaldama

Rumeenia rahvusaarde liitlasriigi kätte hoiule, et kaitsta seda hävimise eest; tuletab meelde, et rasketel sõjaaegadel toimetati suurem osa Rumeenia rahvusaardest kümnetes rongivagunites Tsaari-Venemaale, et anda see kuni rahu sõlmimiseni hoiule, ning koos varaga anti üle üksikasjalik nimekiri, millesse oli kantud Rumeenia Riigipanga kullavaru, ning et Venemaa andis tagatise, et ta kaitseb seda vara ja tagastab selle, mille tunnistajaks olid tollal mitmed teised riigid; rõhutab, et ametlikult hoiule antud vara koosnes 91,5 tonnist Rumeenia Riigipanga reservi kuuluvast puhtast kullast, Rumeenia monarhidele kuulunud juveelide ja haruldaste müntide kogust ning hindamatutest kultuuri- ja ajalooväärtustest, nagu riigiarhiiv, dokumendid, hinnalised ajalooürikud, kultuuripärandi hulka kuuluvad maalid, haruldased raamatud ja paljud avalik-õiguslikud ja eraomandis olnud kollektsioonid, mis hõlmavad viit sajandit Rumeenia ajaloo;

6. rõhutab, et kuigi pärast I maailmasõda püüti mitu korda diplomaatilisi läbirääkimisi alustada, ei ole Venemaa tänaseni Rumeenia varasid täielikult tagastanud, kuigi kahe riigi vahelises ametlikus kahepoolses lepingus nii sätestati;
7. märgib, et osa Venemaa poolt ebaseaduslikult omastatud rahvusaarde hulka kuuluvatest kultuurilise ja religioosse väärtusega esemetest ning arhivaalidest tagastati Rumeeniale 1935. ja 1956. aastal; rõhutab, et 91,5 tonnist puhtast kullast, mis kuulub Rumeenia Riigipanga reservide hulka, ei ole seni midagi tagastatud, hoolimata protokollidest, mis allkirjastati vara üleandmisel Venemaale;
8. väljendab muret selle pärast, et hoolimata Rumeenia ja Venemaa ekspertide ühiskomisjoni loomisest, kes on volitatud seda küsimust arutama, on püüded Rumeenia rahvusaarde, sealhulgas ebaseaduslikult omastatud Rumeenia Riigipanga kullavaru tagastamiseks Rumeenia ja Venemaa vaheliste kahepoolsete diplomaatiliste kanalite kaudu põrkunud Venemaa keeldumisega tagastada vara, mida ka eelnevad režiimid on ebaseaduslikult enda käes hoidnud, eirates allkirjastatud tagastamisprotokolle;
9. rõhutab, et liikmesriikide rahvusliku rikkuse kaitsmisele tuleb pöörata erilist tähelepanu, nii nagu on sätestatud ELi aluslepingutes;
10. väljendab heameelt ELi märkimisväärtete jõupingutuste üle kaitsta rahvuslikku, kultuuri- ja ajalooärandit, rakendades õigusakte ja koostöömehhanisme, mis reguleerivad ELi liikmesriikide territooriumilt ebaseaduslikult ära viidud kultuuri- ja pärandvarade tagastamist, ning liidu jõupingutusi võidelda ebaseadusliku kultuuriväärtustega kauplemise vastu;
11. tunnistab, et direktiiv 2014/60/EL on peamine tugisammas, mis toetab ELi kohustust kaitsta rahvuslikke rikkusi ja kultuuriväärtusi, samas kui ebaseadusliku kultuuriväärtustega kauplemise tõkestamise ELi tegevuskava on kinnitanud ELi laiemat pühendumust kultuuripärandi kaitsele; rõhutab, et ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtused tuleb tagastada, olenemata sellest, kas need on ümber paigutatud liidu piires või viidud kolmandasse riiki; märgib, et kuigi ELi toimimise lepingu asjakohaste sätete kohaselt hõlmavad kehtivad ELi õigusaktid juhtumeid, mille puhul on tegemist enne 1. jaanuari 1993 ebaseaduslikult omastatud kultuuriväärtuste ja muu vara tagastamisega ühelt liikmesriigilt teisele, kujutab Rumeenia rahvusaarde tagastamine

endast erijuhtumit, millele tuleb leida erilahendus; rõhutab, et Rumeenia rahvusaarde ebaseadusliku omastamise erandlikku olemust iseloomustavad ainulaadsed eripärad, mis nõuavad konkreetsele olukorrale kohandatud Euroopa meetmeid, et hõlbustada selle vara tagastamist, laiendades seeläbi ELi lähenemisviisi, mis käsitleb ELi riikide territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamist;

12. rõhutab, et ELi liikmesriigi kultuuriväärtuste ja rahvusliku rikkuse tagastamiseks, mille on seadusevastaselt omastanud kolmas riik, on vaja põhjalikku diplomaatilist dialoogi nii kahepoolset kui ka rahvusvahelisel areenil;
13. kutsub komisjoni üles laiendama kultuuriväärtuste kaitset reguleeriva ELi poliitika kohaldamisala nii, et see hõlmaks sõja ajal ümberpaigutatud rahvusliku rikkuse tagastamist riikidevaheliste kahepoolsete lepingute alusel;
14. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles lisama Rumeenia rahvusaarde tagastamise küsimuse ELi ja Venemaa suhteid reguleerivasse diplomaatilisse kahepoolsesse tegevuskavasse, kohe kui regionaalne kontekst võimaldab taastada poliitilise dialoogi osapoolte vahel;
15. kutsub komisjoni üles tegutsema koostöös Rumeenia riigi, Rumeenia Riigipanga ja muude asjaomaste institutsioonidega, et ühendada oma jõupingutused ja kasutada kõiki diplomaatilisi vahendusvahendeid, edendades suhtlust Vene poolega, kui see on asjakohane, ja otsides lahendusi, et tagastada rahvusaare viivitamata sinna, kuhu see kuulub;
16. kutsub komisjoni üles uurima võimalust tegutseda Rumeenia vara tagastamist arutavasse Rumeenia ja Venemaa ühiskomisjoni kuuluvate Rumeenia esindajate partnerina;
17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa välisteenistusele, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule ja selle Parlamentaarsele Assambleele, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ning Venemaa Föderatsiooni riiklikele institutsioonidele.